

ITÁLIE – ZÁKLADNÍ VŠEOBECNÉ INFORMACE

znak

vlajka

Oficiální název: Italská republika (Repubblica Italiana)

Hlavní město: Řím (Roma)

Rozloha: 301.338 km²

Počet obyvatel: 59 206 382 (r. 2007)

Oficiální jazyk: italština

Hlava státu: Giorgio Napolitano (prezident republiky, zvolen 10.5.2006)

Náboženství: 97% katolíci

Měna: euro (EUR)

Administrativně správní členění: 20 regionů (regione), 110 provincií (provincia), 8.103 obcí (comune)

Velká města: Milán (Milano), Neapol (Napoli), Turín (Torino), Palermo, Boloňa (Bologna), Florencie (Firenze)

Státní svátky:

1. ledna - Nový rok (Capodanno)

6. ledna - Tří králů (Epifania)

Pohyblivé velikonoční svátky čtvrtek až pondělí (Pasqua)

25. dubna - Den osvobození (Festa della Liberazione)

1. května - Svátek práce (Festa dei lavoratori)

2. června - Založení Italské republiky (Festa della Repubblica)

15. srpna – Nanebevzetí Panny Marie (Ferragosto)

1. listopad - Všech svatých (Ognissanti)

8. prosince - Neposkvrněné početí Panny Marie (Immacolata Concezione)

25. prosince – Svátek vánoční (Natale)

26. prosince – Svátek Sv. Štěpána (Santo Stefano)

V různých obdobích v průběhu celého roku jsou v jednotlivých velkých městech slaveny církevní svátky, během nichž je vše uzavřeno.

České zastupitelské úřady:

Naše ambasáda může pomoci českým občanům hlavně v případech nepravdivého obvinění z trestného činu a v jiných případech, kdy jsou porušována práva českého občana.

Zastupitelské úřady ČR v Itálii:

Velvyslanectví ČR v Římě (Ambasciata della Repubblica Ceca)

Via dei Gracchi 322, 00 192 Roma

Tel. 0039/ 063244459, 0636095739

Generální konzulát ČR v Miláně (Consolato Generale della Repubblica Ceca)

Via G. B. Morgagni 20, 20 192 Milano

Tel. 0039/ 0229403051, 0229403007

Honorární konzuláty: Neapol, Udine, Palermo, Florencie, Benátky

Cestování v Schengenu:

Dne 21. prosince 2007 Česká republika vstoupila do tzv. schengenského prostoru. V noci z 20. na 21. prosince tak byly zrušeny kontroly na vnitřních hranicích. Na mezinárodních letištích v rámci letů uvnitř rozšířeného Schengenu kontroly zmizely 30. března 2008. Volnost pohybu osob přes vnitřní hranice schengenského prostoru není absolutní, stále je třeba dbát na dodržování pravidel vyplývajících z předpisu daného státu, na pravidla silničního provozu, ochrany přírody a soukromého majetku.

Základní pravidla:

1. Platný doklad totožnosti: stále platí povinnost prokázat se platným cestovním dokladem (platný občanský průkaz se strojově čitelnými údaji nebo cestovní pas). Bližší informace na www.mzv.cz nebo na www.mvcr.cz/.
2. Cestování s dětmi: je nutný platný doklad totožnosti u dětí mladších 15 let, od 01.03.2008 je opět možné nechat zapsat dítě do 10 let do cestovního dokladu rodiče. V tomto případě se nedoporučuje cestovat jen s občanským průkazem.
3. Řízení vozidel: vyžaduje se český, příp. mezinárodní řidičský průkaz, technický průkaz, zelená karta a u zapůjčeného vozu i notářsky ověřený dopis s překladem Bližší informace na www.mdcr.cz.
4. Převoz tabákových a alkoholických výrobků: stále platí pravidla EU pro volný pohyb zboží. Tabákové výrobky: 800 ks cigaret nebo 400 ks cigaret o váze 3 g/ ks nebo 200 ks doutníků nebo 1 kg tabáku. Alkoholické nápoje: 10 l destilátu, 110 l piva, 20 l alkoholizovaného vína, 90 l vína (z toho 60 l šumivého vína).

5. Převoz zvířat: psi, kočky a fretky musí být označeni tetováním nebo mikročipem a musí mít platné očkování proti vzteklině. Dále potřebují platný cestovní pas (vystavují schválení veterinární lékař). Bližší informace na www.svcr.cz.
6. Zdravotní pojištění: pokud na území státu Schengenu náhle onemocníte, máte nárok na nezbytnou zdravotní péči na účet své české zdravotní pojišťovny, musíte však čerpat zdravotní péči v zařízeních financovaných z veřejných zdrojů. Je nutné se prokázat Evropským průkazem zdravotního pojištění nebo náhradním dočasným potvrzením.

Cesta autem:

Za použití dálnic se vybírá mýtné (pro orientaci je možno uvést, že každých 100 ujetých km stojí 5,- EURO). Dálnice ve směru od Salerno a jižně do Kalábrie, Sicílie nejsou zpoplatňovány. V případě využití dopravních prostředků je nutné si předem ověřit, zda právě neprobíhá nebo se nechystá stávka (letištního personálu, dopravy železniční a autobusové, prodejců pohonných hmot atd.). Cestování po italských silnicích je poněkud chaotické, hlavně ve městech a na jihu. Připravte se na všudypřítomné troubení, klíčování mopedů nebo skútrů. Pozor na úzké silnice, zejména při pobřeží. Povolená rychlost: obec 50 km/h, mimo obec 90/110 km/h, dálnice 130 km/h. Povolená hranice alkoholu v krvi: 0,05 promile.

Důležitá telefonní čísla:

112 - karabiníci (= carabinieri, pro krádeže, přepadení, vykradení auta)

113 - policie (= polizia)

115 - hasiči (= vigili del fuoco)

116 - pomoc motoristům (= soccorso stradale) – automotoklub ACI

118 - první pomoc (= pronto soccorso)

Mezinárodní předvolba do Itálie je 0039.

Mezinárodní předvolba do České republiky je 00420.

Praktické informace:

1. Krádeže: stejně jako v jiných evropských zemích: pozor na kapesní krádeže, krádeže v automobilech i v apartmánech, hotelech.
2. Zákon o registračních pokladnách: předepisuje každému obchodníkovi vydávat pokladní blok či jiný účetní doklad, finanční policie ukládá za tento přestupek nemalé pokuty nejen podniku ale i spotřebiteli.
3. Zákon na potírání obchodu s padělanými výrobky: za nákup zboží u plážových či pouličních prodejců může být zákazník pokutován částkou do výše 10.000,- EURO.
4. Elektrické vedení: zpravidla 200 nebo 220 V, zásuvky by měly odpovídat evropské normě, přesto najdete tříkolíkové zásuvky, doporučujeme adaptér (= spina di adattamento, k zakoupení v domácích potřebách = elettrodomestici).
5. Poštovní známky (= francobollo): k zakoupení na poštách (=poste italiane) nebo v trafikách (=tabacchi). Pro pohled do ČR známka v hodnotě cca 0,65 €.
6. Veřejné telefonní automaty jsou na mince (= monete) nebo si můžete zakoupit telefonní kartu (= scheda telefonica).
7. Spropitné (= mancia): dosahuje většinou 10-20 % a je už automaticky zahrnuto v ceně. Někdy Vám ještě naučtují cenu za prostírání a servis (= coperto). Stejně je ale zvykem drobné mince nechat číšníkovi na stole.
8. Otvírací doba: obvyklá prodejní doba obchodů je 9.00–13.00 a 16.00–20.00, zavírací den pondělí dopoledne, banky a pošta jsou otevřeny především dopoledne. Velké obchodní domy mají otevřeno i déle, hypermarkety v létě dokonce i po celý den a v neděli. Pravidelně v měsíci srpnu, zvláště z důvodu tzv. „čerpání celostátní dovolené“, bývají uzavřeny velké průmyslové podniky, úřady, obchodní domy, různé služby občanům. V mnohých soukromých podnicích a menších obchodech je otvírací doba omezená.
9. Památky: otvírací doba italských muzeí je denně od 9:00 do 19:00 hodin, kromě státních svátků nebo slavností a dvou pondělků v měsíci, muzea zavírají v neděli. Vstupné se obvykle pohybuje od 2 do 10 €, některé i vyšší a naopak jiné památky je možné navštívit i zdarma. Do kostelů je často vyžadován vstup v dlouhých kalhotách, u žen nejsou povoleny krátké sukně a odhalená ramena.
10. Denní rytmus: Italové snídají velmi skrovně - dají si jen kávu a případně čerstvé rohlíčky croissant, často jen ve stoje v baru, cestou do práce. Oběd (= pranzo) sestává většinou z několika chodů: po předkrmu (= antipasto) následují těstoviny (= il primo) - tj. první chod, jen výjimečně se podává polévka, hlavní jídlo (= il secondo) - většinou maso nebo ryby se zeleninovou přílohou (= contorno) a nakonec sladký dezert (=dolce), sýr (= formaggio) nebo ovoce (= frutta) či zmrzlina (= gelato). Naprosto běžnou přílohou je v Itálii bílý chléb, který se zde jí prakticky všude a ke všemu. Italové při jídle nikam nespěchají a oběd se podává později než u nás, obvykle mezi jednou a třetí hodinou odpolední. Tím se pracovní doba prodlouží až do večerních hodin. Večeře (= cena) se podává nejdříve od 19:00 hodin na severu, na jihu běžně kolem 21:00 hodin. Stravovací podniky mívají otevřeno 12-15 a 17-24 hodin, zpravidla jeden den v týdnu je zavřeno, stejně jako o svátcích.

Italská kuchyně:

Je vyhlášená především svými těstovinami, rybami, pečivem a zmrzlinou. Polévky nejsou příliš běžné, setkáte se s nimi prakticky jen na severu Itálie. Nejtypičtější italskou polévkou je *minestrone*, hustá zeleninová polévka s těstovinami, často se přidává strouhaný parmezán. Italové jsou mistři v přípravě ryb a plodů moře, se kterými se zde setkáte ve formě předkrmů, v těstovinách i jako hlavním jídlem. Ze sýrů se nejvíce používá strouhaný parmezán (nejlepší je Parmigiano Reggiano nebo Grana Padano), mascarpone (i do cukrářských krémů – např. do Tiramisu), ricotta, strouhané ovčí sýry, mozzarella a gorgonzola. Na italském trhu existuje na 400 druhů těstovin (= pasta), které se od sebe liší tvarem, délkou, povrchem nebo velikostí. Do krátkých těstovin řadíme např. penne, fusilli (vřetena), conchiglie (mušle), farfalle (motýlci), mezi dlouhé těstoviny patří spaghetti, spaghettini, maccheroni,

do speciálních např. minestroni (drobná zavářka do polévek), lasagne (široké nudle), nidi (nudle ve tvaru hnízda) a různé těstoviny plněné masem, sýrem nebo zeleninou, jako tortellini, ravioli nebo agnolotti. V rodinných restauracích, které nabízejí domácí kuchyni (= cucina casalinga), se velmi často vyrábějí těstoviny ručně. Na těstoviny se používají nejrůznější omáčky (rozhodně ne kečup), základní omáčkou je rajčatová, v severní Itálii, především v oblasti Ligurie, se používá k těstovinám speciální omáčka, zvaná pesto (vyrábí se z petrželové natě, česneku, olivového oleje, parmezánu a piniových oříšků). Z uzenin je proslulá šunka Prosciutto di Parma nebo sušené hovězí maso bresaola a také mortadella. Před jídlem se většinou popíjí aperitiv (Cinzano, Martini nebo bílé či šumivé víno). V některých částech severní Itálie se pije stolní víno s minerálkou jako střík (spritz). Pozor, v ostatních částech Itálie se míchání vína s vodou považuje za projev barbarství. Na závěr dobrého jídla se podává italská káva (= caffè espresso), do které se někdy přidává koňak či grappa (= caffè corretto). Další možností je podávat ke kávě digestivum – např. hořký žaludeční likér (= amaro).

Stravovací podniky:

Ristorante - jako naše restaurace

Trattoria - jako naše hostince (levnější než ristorante)

Osteria - typická restaurace s teplou domácí kuchyní

Pizzeria - nabízí spoustu druhů pizzy

Tavola calda - jednoduchá jídelna s teplou kuchyní

Rosticeria - pár stolů pro stravování, ale hotová jídla se zde většinou balí sebou

Taverna - zde se nabízejí místní speciality a víno

Bottigliera - vinný šenk, bez jídla, k vínu se podávají olivy

Pasticeria - cukrárna, dostanete zde ale také moučníky i kávu

Bar - v nabídce je káva, víno a nealkoholické nápoje

Latteria - mléčná a vaječná jídla, moučníky, sendviče

Pannerteria - kromě pečiva zde obvykle najdete i různé druhy pizzy

Enoteca - prodej z bohatého výběru vína

Spaghetteria - jídelna, ve které se prodává pastasciutta = těstovinová jídla, obvykle se jí ve stoje, příp. na barových židličkách, výběr z několika jídel včetně špaget, kuřete, pizzy...

Snack bar - občerstvení

Paninoteca - nabízí velký výběr obložených bílých chlebů

Mnohem levnější než jednotlivé chody bývají často turistická menu, nabízená za pevnou cenu.

Základní slovníček:

Dobrý den!

Dobré odpoledne! Dobrý večer!

Dobrou noc!

Nashledanou!

Ahoj!

Děkuji. / Prosím.

Nemluvíš italsky. Nerozumím.

Mluvíš anglicky / německy / francouzsky / rusky?

Jeden dvoulůžkový / jednolůžkový pokoj, prosím!

Chci vyměnit ložní prádlo / ručník.

Rozbila se žárovka.

Neodtéká odpad u umyvadla / sprchy.

Je to špinavé / rozbité.

Vyměňte mi to.

s výhledem na moře

pokoj s balkónem

první / druhé / třetí patro

Je to blízko / daleko.

závěrečný úklid

kauce

parkování

soukromý bazén

moře / pláž

plážový servis

slunečník / lehátko

plavčík

minerálka neperlivá / perlivá

mléko / chléb / maso

bílé / červené víno

Účet, prosím!

(Ne) líbí se mi. (Ne) chutná mi.

Buon giorno!

Buona sera!

Buona notte!

Arrivederci!

Ciao!

Grazie. / Prego.

Non parlo italiano. Non capisco.

Parli inglese / tedesco / francese / russo?

Una camera doppia / singola, per favore!

Voglio cambiare la biancheria / asciugamano.

Si e' rotta la lampadina.

Non scarica acqua nel lavandino / in doccia.

É sporco / rotto.

Cambiatemelo.

con vista sul mare

camera con balcone

primo / secondo / terzo piano

É vicino / lontano.

pulizia finale

cauzione

parcheggio

piscina privata

mare / spiaggia

servizio spiaggia

ombrellone / lettino

bagnino

acqua minerale naturale / frizzante

latte / pane / carne

Vino bianco / rosso

Conto, per favore!

(Non) mi piace.

hezký / ošklivý

0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7,

8, 9, 10, 20, 100, 1000

Kde je tady lékárna?

Kde najdu doktora?

Tam.

Tady.

Bolí mě hlava. Zvracím.

Štípnul mě komár. Svědí mě to.

Byl jsem okraden.

Pomoc!

bello / brutto

zero, uno, due, tre, quattro, cinque, sei, sette,

otto, nove, dieci, venti, cento, mille

Dove e' la farmacia qua?

Dove trovo il dottore?

La, Li.

Qua. Qui.

Ho mal di testa. Vomito.

Mi ha punto la zanzara. Mi prude.

Sono stato derubato.

Aiuto!